

Zaak: 885316
Doc.: 885317

Beeldvorming met betrekking tot een auditcommissie

Inleiding

In de huidige bestuursperiode is het begrip auditcommissie al regelmatig genoemd in de bestuurlijke besprekingen. Meestal was dat vragenderwijs: 'zou een auditcommissie bestuurlijk niet van toegevoegde waarde kunnen zijn voor ons waterschap?' De aanleiding liep dan meestal uiteen van een (te) volle agenda van de commissie FBD, de omvangrijke financieel/technische (jaar-)stukken, nieuwe wet en regelgeving, ontwikkelingen ten aanzien van planning & control etc.

Begin 2025 heeft dat er toe geleid dat een 4-tal AB leden (Anton Arnold, Peter von Meijenfeldt, Huijbert Knook en Gert Logt) zich bereid hebben verklaard namens het algemeen bestuur uitwerking te geven aan dit vraagstuk. Na een eerste oriëntatie en bespreking is het nu de bedoeling op 19 maart a.s. in de commissie FBD beeldvormend het gesprek aan te gaan over dit onderwerp. De centrale vraag daarbij is:

Kan een auditcommissie bij waterschap Brabantse Delta van toegevoegde waarde zijn in het bestuurlijk functioneren?

In deze notitie worden ter oriëntatie een aantal aspecten rondom een auditcommissie belicht die behulpzaam kunnen zijn bij het bestuurlijke gesprek daar over. Dit is dus geen nota ter vaststelling maar ter oriëntatie op het onderwerp. Mocht de uitkomst van de beeldvorming zijn dat de intentie is de centrale vraag met ja te beantwoorden dan komen vervolgens alle aspecten aan bod die nodig zijn om een auditcommissie in te stellen en vorm en inhoud te geven. De belangrijkste aspecten die daarbij een rol spelen zijn wel in deze notitie toegelicht omdat die ook behulpzaam kunnen zijn bij de overwegingen wel of niet te kiezen voor een auditcommissie.

Wat is een auditcommissie?

Auditcommissies zijn er wat betreft taken, vorm, positionering en omvang in diverse soorten en maten. Daarbij wordt die steeds vanuit de beoogde taak en toegevoegde waarde voor de organisatie op maat gemaakt. Wat veelal wel een gemeenschappelijke deler is die steeds terug komt is dat de auditcommissie een adviserend bestuurlijk gremium is. Dat kan zijn direct adviserend aan het hoofdbestuur of bijvoorbeeld aan een bestuurlijke commissie. De inhoudelijke kernactiviteiten die het meest terug komen zijn het vanuit kennis en expertise (a-politiek) beoordelen van financiële jaarstukken en -rapportages, beoordelen van accountantsrapporten (incl. aanbevelingen) en het bespreken daarvan met de accountant en organisatie. Daarnaast komt het ook regelmatig voor dat de auditcommissie met de organisatie en/of accountant (pro-) actief het gesprek voert over nieuwe financiële wetgeving en beleid, de aandacht voor risicomanagement en (interne)audits en ontwikkelingen op het gebied van planning & control. Kortom het kan in beginsel zo smal of breed als men bestuurlijk zelf wil. Belangrijk is wel dat het duidelijk wordt afgebakend (om verwarring en discussie later te voorkomen). Na implementatie moet het zich dan in praktijk gaan zetten en bewijzen waardoor er steeds meer vertrouwen ontstaat in de auditcommissie en de toegevoegde waarde van de adviezen in de praktijk gezien en gewaardeerd worden.

Belangrijkste algemene toegevoegde waarde die een auditcommissie kan hebben.

In meer algemene zin kan gesteld worden dat het hebben van een auditcommissie het bestuur of bestuurlijke commissie kan ontlasten. Dit door vanuit aanwezige en/of opgebouwde specialistische kennis en expertise in een compacte setting meer analyse en diepgang te betrachten ten aanzien van het afgebakende gebied. Van daaruit kan er gericht (a-politiek) geadviseerd worden t.a.v. de

belangrijkste bevindingen en bestuurlijke aandachtspunten. Dat zou dan in de commissie FBD moeten zorgen dat daar o.b.v. de uitgebrachte financieel/technische adviezen vanuit de auditcommissie een meer politiek-bestuurlijk debat over de betreffende stukken gevoerd kan worden. Uiteindelijk wil een algemeen bestuur het gevoel hebben dat de kaderstellende en controlerende rol naar behoren kan worden ingevuld en daarmee bijdraagt aan Good Governance.

Welke problemen onderkennen we in de huidige situatie?

De belangrijkste ervaringen vanuit de commissie FBD zijn:

- Volle commissievergaderingen/grote hoeveelheid financieel/technische stukken;
- De bestuurlijke tijd/ruimte voor algemeen financieel beleid/koers en verdieping is beperkt;
- De betrokkenheid/deskundigheid/affiniteit van commissieleden op fin./technisch gebied loopt sterk uiteen;
- Er is continue nieuwe financiële wet- en regelgeving, verordeningen, rechtmatigheidsverklaring etc.;
- De controlerende rol van het AB blijft op onderdelen onderbelicht terwijl de verantwoordingsplicht van het DB toe neemt;
- Er is te weinig tijd/aandacht voor het (diepgaandere) gesprek met de accountant en de organisatie;

Het is belangrijk samen te onderkennen of het instellen van een auditcommissie (een deel van) deze onderkende problemen (deels)weg zou kunnen nemen. Mocht het antwoord daarop ja zijn dan komt vervolgens pas de stap naar het instellen en inrichten van de auditcommissie en het maken van bijbehorende afspraken. Onderstaand zijn een aantal aspecten die dan van belang zijn belicht om al wat meer beeld te krijgen bij het wat en hoe van de eventuele auditcommissie. In de uitwerking kunnen die, bij een positieve uitkomst van de beeldvorming, vertaald worden naar een instellingsbesluit/verordening welke in de vervolgfase dan voor oordeelsvorming en besluitvorming aan de commissie en het algemeen bestuur zal worden voorgelegd.

Doelstelling en taken van de auditcommissie

Doelstelling

Een eerste gedachte bij een doelstelling voor de auditcommissie:

'Vanuit de kaderstellende en controlerende rol van het Algemeen Bestuur financieel-technisch doorgronden, beoordelen en (diepgaander) bespreken van de daartoe expliciet benoemde rapportages en aandachtsgebieden en daarover (a-politiek) adviseren aan het bestuur (commissie FBD).

Taken

De taken zoals die (ter nadere beoordeling) afgebakend zouden kunnen worden:

- Algemeen financieel beleid/koers. Doorgronden van de (nieuwe) wettelijke kaders, werking van het (fin.)beleid, ontwikkelingen, bestuurlijke keuzes etc.;
- Opzet en doorontwikkeling P&C-systeem en instrumentarium ;
- Begroting & Jaarrekening en accountantsverslag over de bevindingen. Dit inclusief de financiële rechtmatigheidsverantwoording. Deze dient vanaf het dienstjaar 2025 afgegeven te worden door het dagelijks bestuur i.p.v. door de accountant waarmee het gesprek daar over meer van het algemeen bestuur met het dagelijks bestuur plaats hoort te vinden dan met de accountant;
- Verdiepende contacten met de accountant en organisatie m.b.t. de genoemde taken;
- Namens commissie/AB begeleiden van het aanbestedingstraject m.b.t. een (nieuwe) accountant;

- Bespreken van het jaarlijkse interne auditplan en de systematiek/werkwijze ten aanzien van het volgen van aanbevelingen van de rekenkamer.

Positie en politiek of a-politiek

De eerste gedachte is om de auditcommissie een subcommissie/werkgroep van de commissie FBD te laten zijn. Dat is het meest logische gezien de bestuurlijke besluitvormingslijn t.a.v. de financiële stukken en beleid.

Zoals al aangegeven zou de insteek moeten zijn om het werk en de adviezen a-politiek te laten zijn en vooral te richten op belangrijke bestuurlijke aandachtspunten. De politiek/bestuurlijke beoordeling blijft in en van de commissie FBD. Mede daardoor kan de auditcommissie compact en meer specialistisch zijn. Op basis van deskundige analyse, gesprekken en adviezen kan in de commissie FBD tijd bespaard worden en de focus verlegd worden naar het bestuurlijke debat over de betreffende voorstellen.

Mogelijke raakvlakken, overlap en samenhang met andere werkzaamheden

Het is zaak om bij de keuze van een auditcommissie de toegevoegde waarde maximaal te laten zijn en de mogelijke overlap met andere in- of externe gremia/actoren zo klein mogelijk.

De externe accountant en de rekenkamer zijn externe partijen met een eigenstandige wettelijk vastgelegde onafhankelijke rol. De concerncontroller en de interne auditors zijn interne spelers die een eigenstandige onafhankelijke rol vervullen binnen het functioneren van de organisatie. Zowel die externe als interne rollen veranderen niet door het instellen van een (bestuurlijke)auditcommissie met de beschreven doelstelling en taken. Wel kan er door intensievere contacten met die spelers meer kennis en wisselwerking ontstaan waardoor de auditcommissie een vollediger en diepgaander beeld krijgt op de aandachtsgebieden en daarmee adequaat aan de commissie FBD kan adviseren. In de uitwerking kan een en ander nader worden besproken en waar nodig worden vastgelegd.

De auditcommissie in waterschapsland.

Voor zover bekend hebben 7 waterschappen op dit moment een auditcommissie met een in de basis vergelijkbare doelstelling en werkwijze. Daarbij zit er wel verschil in het feitelijke takenpakket. Vaste basis daarbij is wel de financieel/technische beoordeling van de jaarrekening en de (diepgaandere)gesprekken met de accountant. Sommige waterschappen houden het daarbij en sommige trekken het takenpakket breder. Daarnaast zijn er ook enkele waterschappen die zich nader op het vraagstuk oriënteren en zijn er waterschappen die er voor kiezen (voorlopig) geen auditcommissie in te stellen. De waterschappen die een auditcommissie hebben kiezen er in het algemeen voor deze a-politiek te laten functioneren en van een compacte samenstelling (max. meestal 3 tot 4 personen) te laten zijn.

De mogelijke invulling en ondersteuning van een auditcommissie

Omvang en invulling

Aangezien het uitgangspunt is dat de auditcommissie een subcommissie/werkgroep is, a-politiek is en specialistische kennis en expertise vraagt lijkt het gewenst deze een compacte omvang te laten hebben van 3 tot maximaal 5 personen.

Aangezien het een werkgroep/sub-commissie van de commissie FBD zou worden en er aan die commissie wordt geadviseerd zou het logisch zijn dat de leden van de auditcommissie AB of burgerleden worden vanuit de commissie FBD.

Kennis en expertise

Gezien het specialistische karakter van de auditcommissie is het hebben van enige financiële kennis, expertise en achtergrond een groot pluspunt. Uiteraard is dit ook eigen te maken door training of opleiding maar dat kost dan wel de nodige tijd. Dit naast het hebben van de ambitie om een rol te willen gaan vervullen in een auditcommissie.

Ondersteuning

Dit is ter nadere beoordeling en uitwerking maar het lijkt voor de hand liggend om de portefeuillehouder Financiën standaard te laten aansluiten als adviseur bij de commissie. Verder zou er een standaard ambtelijke deelname kunnen zijn op aanwijzing van de secretaris-directeur. Gedacht wordt daarbij aan een compacte vaste bezetting van een secretaris van de commissie/werkgroep en de concerncontroller en de manager Financiën als vaste adviseurs. Verder kunnen er dan afhankelijk van het onderwerp andere medewerkers worden uitgenodigd. Dit betekent afhankelijk van invulling, werkwijze en bezetting wel enige extra belasting op de organisatie.

Vergaderfrequentie en impact op de cyclus

Vergaderfrequentie

Mede afhankelijk van de uiteindelijke taakafbakening kan gedacht worden aan een vergaderfrequentie van 3 tot 4 per jaar. Dit zal gekoppeld zijn aan het vergaderschema van AB en commissies waarbij een deel van de activiteiten gekoppeld is aan geagendeerde stukken en een ander deel aan niet op dat moment geagendeerde onderwerpen.

Impact op de cyclus

Een deel van de activiteiten heft betrekking op nota's en voorstellen die aan de commissie FBD en AB worden voorgelegd. Daarmee is het zaak bij het instellen van een auditcommissie een en ander zo goed mogelijk te synchroniseren met de bestaande vergadercyclus. De adviezen van een auditcommissie zouden tijdig beschikbaar moeten zijn bij de voorbereiding van de commissievergadering. Dit zou betekenen dat de auditcommissie standaard minimaal 2 weken voor de commissie FBD zou moeten plaats vinden en het advies direct daarna bij de stukken voor de commissie wordt gevoegd. Om extra verlenging van de bestuurlijke cyclus zoveel mogelijk te voorkomen zou er gekeken kunnen worden om de commissie FBD als laatste commissie in te plannen in de cyclus.

Tot slot

Zoals gezegd is deze notitie als achtergrondnotitie bedoeld om ondersteunend te zijn bij de beeldvorming ten aanzien van de mogelijke toegevoegde waarde en invulling van een auditcommissie bij waterschap Brabantse Delta. Dit ter nadere beoordeling door de commissie en in besluitvormende zin uiteindelijk door het algemeen bestuur. Daarmee is de inhoud in deze fase vooral informatief bedoeld. De uitkomst van de beeldvorming moet duidelijkheid gaan geven of we richting een auditcommissie willen en welke aandachtspunten bij de uitwerking verder van belang zijn. Indien er een positieve houding is voor een auditcommissie zal een voorstel worden uitgewerkt voor de commissie en het algemeen bestuur met een bijbehorende verordening.

Hopend op een passende gezamenlijke beeldvorming op dit onderwerp,

Breda, 5 maart 2025.

Anton Arnold
Peter von Meijenfeldt
Huibert Knook
Gert Logt